



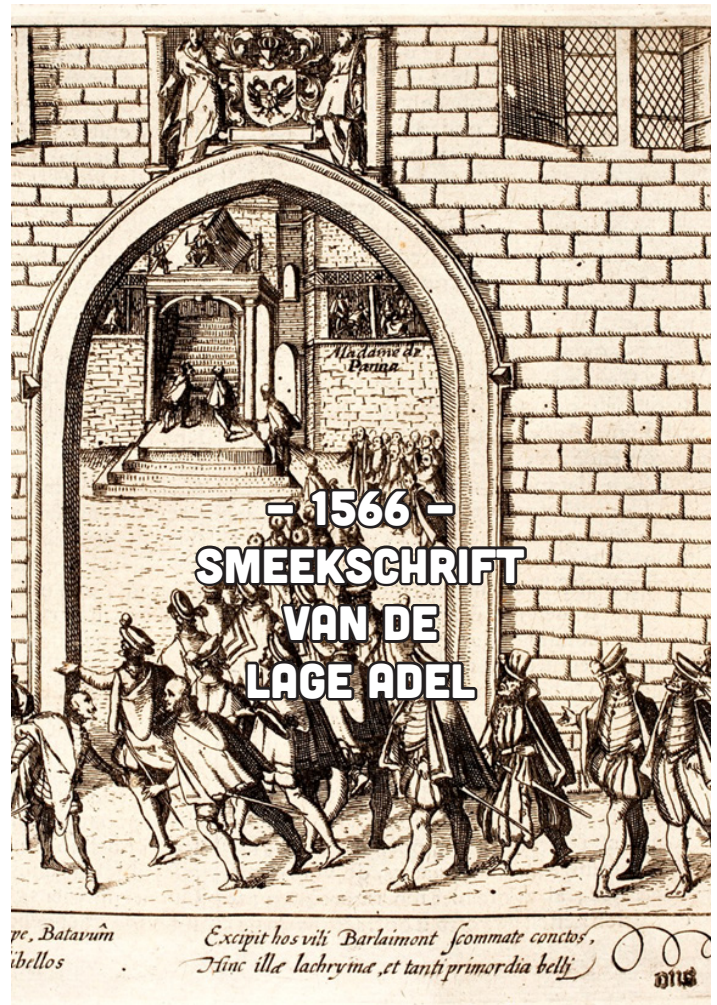
- 1559 -  
**FILIPS II EN WILLEM  
VAN ORANJE**



- 1562 -  
**MARGARETHA VAN  
PARMA**



- 1561 -  
**KARDINAAL  
GRANVELLE**



- 1566 -  
**SMEEKSCHRIFT  
VAN DE  
LAGE ADEL**

*Excepit hos vili Barlaimont scommate conctos,  
Hinc ille lachryma et tanti primordia belli*



**- 1562 -**

Margaretha van Parma is vanaf 1559 landvoogdes van de Nederlanden. Zij regeert vanuit Brussel en consulteert daarvoor regelmatig de hoge Nederlandse adel en Spaanse raadgevers in de Raad van State



**- 1559 -**

Willem van Oranje is inmiddels tot lid van de Raad van State en stadhouder van Holland en Zeeland benoemd, als Philips naar Spanje vertrekt. Op dit schilderij uit 1832 maant Philips met zijn vinger de prins van Oranje, maar het is de vraag of dit ook daadwerkelijk zo gegaan is.



**- 1566 -**

Op 5 april 1566 biedt een groep Nederlandse edelen een Smeekschrift aan de landvoogdes aan, waarin zij haar verzoeken om de strenge vervolging van de Calvinisten te matigen.

*... Batavum  
libellos*  
*Excipit hos vili Barlaimont scommate cunctos,  
Hinc ille lachryma, et tanti primordia belli*



**- 1561 -**

De hoge katholiek geestelijke Granvelle was de belangrijkste Spaanse raadgever van de landvoogdes en zeer trouw aan Philips II. Hij werd daardoor gehaat door de hoge Nederlandse adel, die bij Philips gedaan kreeg hem uit de Nederlanden weg te halen.



- 1566 -  
**HAGENPREKEN**



- 1566 -  
**BEELDENSTORM**

en sington an  
t danon bleib span  
Linn Dñj. M. D. LXXVI/3, 7 XX August fi

Kap Alon Frantz, koch, auch die alar  
Und wess sonst dort vor handen war.

Zerbrochen all in kurzer t fundt.  
Gleich gar vil leuten das ist fundt.



- 1567 -  
**HERTOG VAN ALVA**



- 1567 -  
**ANTWERPEN**

Nach d'für Thronsternud gyltgen  
Sant. die Caluiste mit großer chagen

Zu Antwerpen auff die Herbruck die sein  
Oberste herren der Genoa.

Dem gewalt doch endlich ist zerrent.  
Durchs Princes heff und Regiment.

Der mit ihren Straßen wolgerant  
Dem Spring ansetz leb und gutt

Linn Dñj. M. D. LXXVII. XIII. Marc.



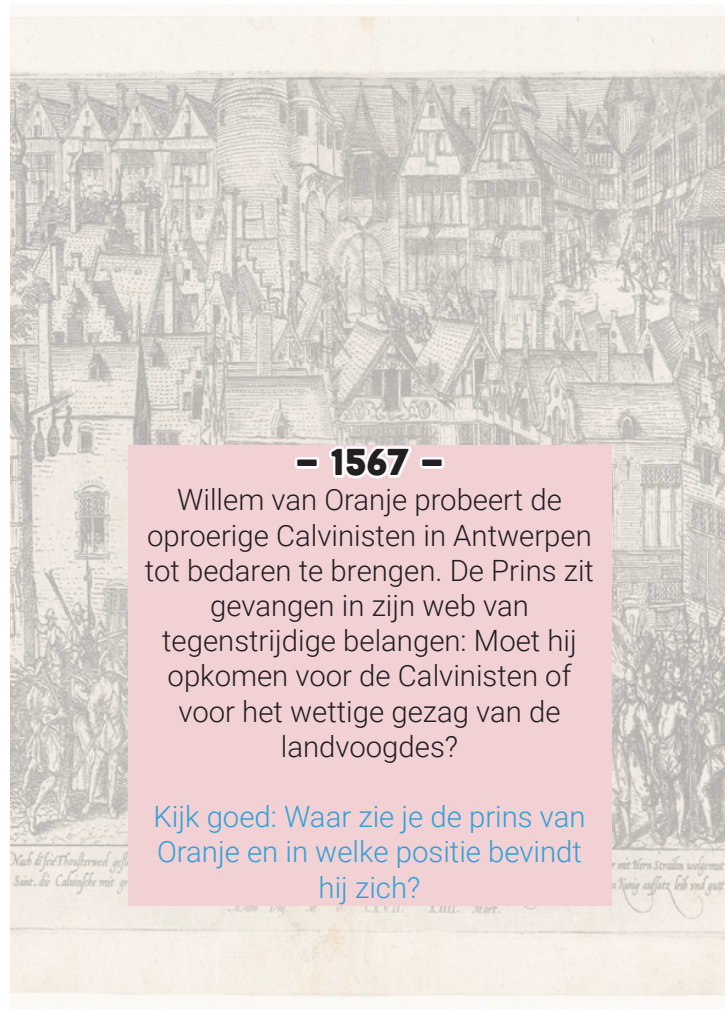
**- 1566 -**

In augustus 1566 breekt de Beeldenstorm uit in Vlaanderen. Door de gehele Nederlanden worden beelden in kerken en kloosters vernietigd.



**- 1566 -**

Op diverse plekken in de Nederlanden ontstond de praktijk van illegale hagenpreken: een Calvinistische preek in de openlucht.



**- 1567 -**

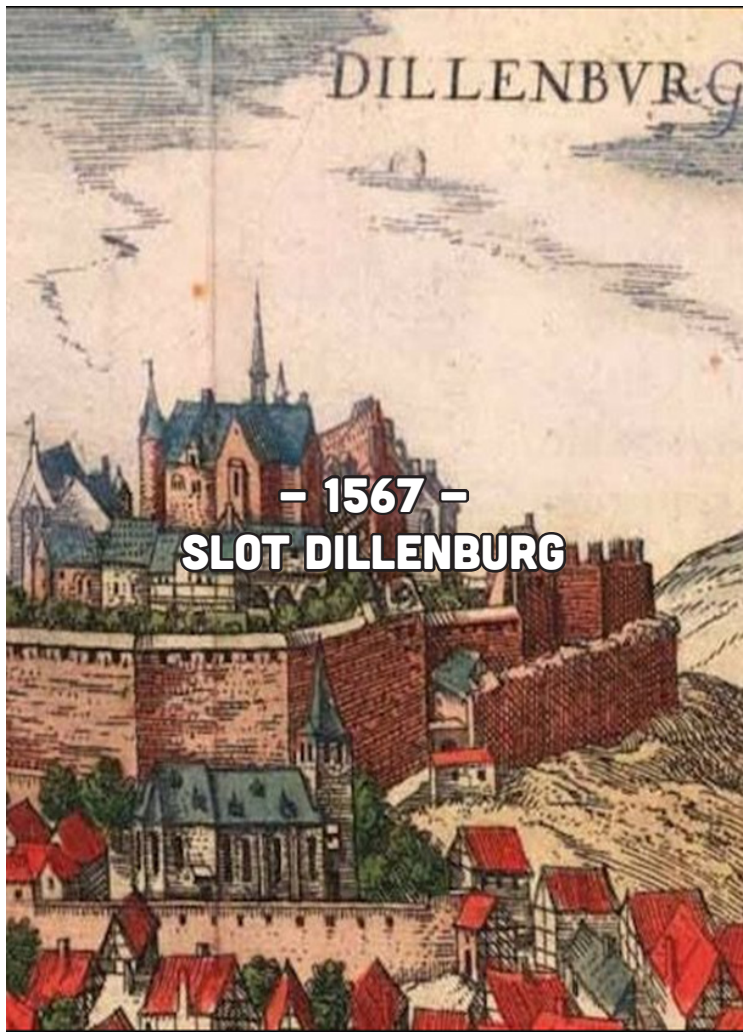
Willem van Oranje probeert de oproerige Calvinisten in Antwerpen tot bedaren te brengen. De Prins zit gevangen in zijn web van tegenstrijdige belangen: Moet hij opkomen voor de Calvinisten of voor het wettige gezag van de landvoogdes?

Kijk goed: Waar zie je de prins van Oranje en in welke positie bevindt hij zich?



**- 1567 -**

In 1567 stuurt Philips II een nieuwe landvoogd naar de Nederlanden om de onrust te beteugelen. Alva arriveert met een leger van 10.000



- 1567 -  
SLOT DILLENBURG



- 1567 -  
RAAD VAN BEROERTEN

DUCDALFS NIEUWE BLOET-RAEDT

Siet doch hier een raet gespannen  
Van soo veel verscheide mannen  
Die den Bloetraet wert genoemt  
En soo menich mens verdoemt  
Hier als President Granvelle  
Vonnis-baerder van de Helle  
Seyt maer dit of dat is best  
Voert hem volgen al de rest

3

Niet en wert aldaer beslooten  
Als onnosel bloet vergooten  
Hangen Branden wurgen moort  
En wat daer dan by behoort  
Het verbeuren van de goeden  
Dwaugh en sprangen der goedren  
Dit by seyden was v'geboet  
Van den Coning en van Godt

De Koning seer tegen de Nederlanden om haar Gods-diensten en voorregten ver-  
bittert sijnde, heeft om deselve te straffen en te dwingen, den Hertog van Alba  
met 10000 Spanziaarden naar deselve landen gesonden, dewelke om een aanvang  
van sijn dwingelandy te maken, een Raad (meest by Vreemdelingen) o'geregt heeft,  
die om haar Bloedigen handel van de gemeente, met regi, de Bloed-Raadt ge-  
noemt wierd.

3.



- 1568 -  
SLAG BIJ HEILIGERLEE

26 MEI 1688  
DE EERSTE ZEGE  
IN DE TACHTIGJARIGE  
VOORSTRELING  
VOOR DE VRIJHEID  
DER  
NEDERLANDEN.



- 1568 -  
GROTE MARKT  
BRUSSEL

Egmonte und Horns heil von Orlean.  
26 Brussell schandlich thone ermorlen.  
Anno Dñij .M. D. LXXVIII. V. Junij.

Am Junio an funffteen tag.  
Tausendt, funffhundert sechzig acht.

Als baldt die stunde anzeiget stift.  
So wurd behone ir errene hilt.



**- 1567 -**

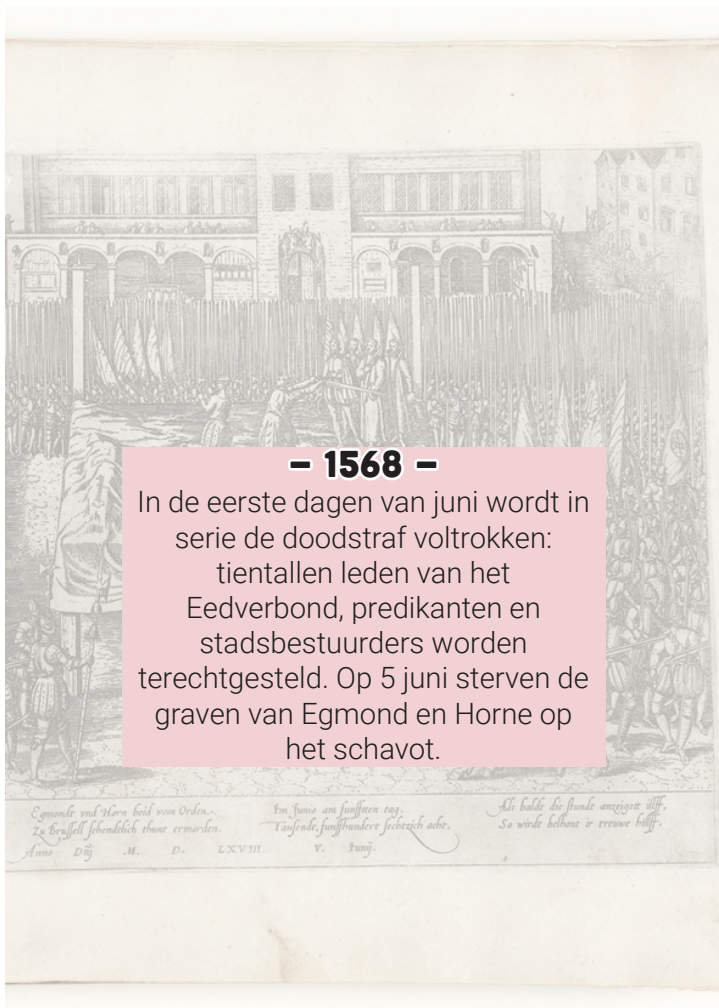
Alva komt in augustus 1567 aan in de Nederlanden en richt een speciale rechtbank op: De Raad van Beroerten. Belangrijke Nederlandse edelen, zoals de graven van Egmond en Horne werden opgepakt en hun bezittingen worden in beslag genomen. Dat laatste treft ook Willem van Oranje.

Hoe werd blijkaar de rechtbank ook wel genoemd?



**- 1567 -**

De situatie wordt voor Willem van Oranje onhoudbaar. Hij weigert een nieuwe eed van trouw af te leggen aan de landsheer Filips II en vertrekt naar zijn familie op slot Dillenburg in Nassau.



**- 1568 -**

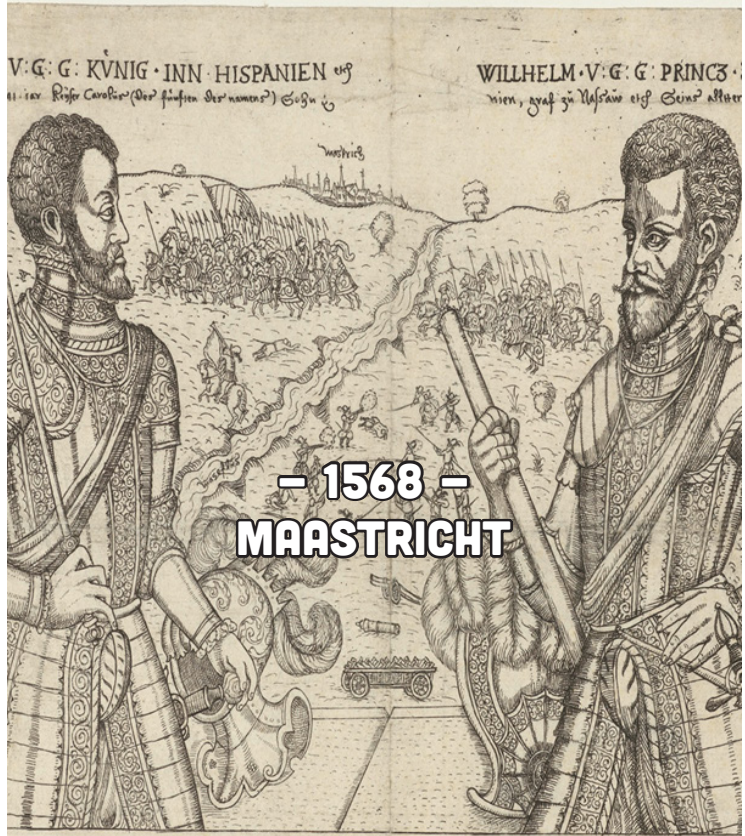
In de eerste dagen van juni wordt in serie de doodstraf voltrokken: tientallen leden van het Eedverbond, predikanten en stadsbestuurders worden terechtgesteld. Op 5 juni sterven de graven van Egmond en Horne op het schavot.



**- 1568 -**

Twee broers van Willem van Oranje, Adolf en Lodewijk, verslaan de Spaanse troepen bij Heiligerlee in mei 1567. Alva slaat keihard terug en verslaat zijn tegenstanders in mei van datzelfde jaar bij Groningen. Dit monument is opgericht in 1868 ter herinnering aan de gesneuvelde Adolf van Nassau in de slag bij Heiligerlee.

VOOR DE VRIJHEID DER NEDERLANDEN.



- 1568 -  
MAASTRICHT

Wien, Verwilt er kein orten hat im Land,  
 Was er den Ditz de alba g'sant,  
 Was'er vor in'eerich den Krieg,  
 Zu dem, dawit ich auch nicht plig,  
 Ist der Prinz von Oranien,  
 Ist der Ditz nicht hoor den g'selz,

Sein brüder von hals'au der graf,  
 Esstlich Ditz de alba antraf,  
 Hat gestriken der doolgedern,  
 Dorauber sin brüder verloru,  
 D's'win der effris kommen ist,  
 Zu g'iff sin brüder zu der frist,

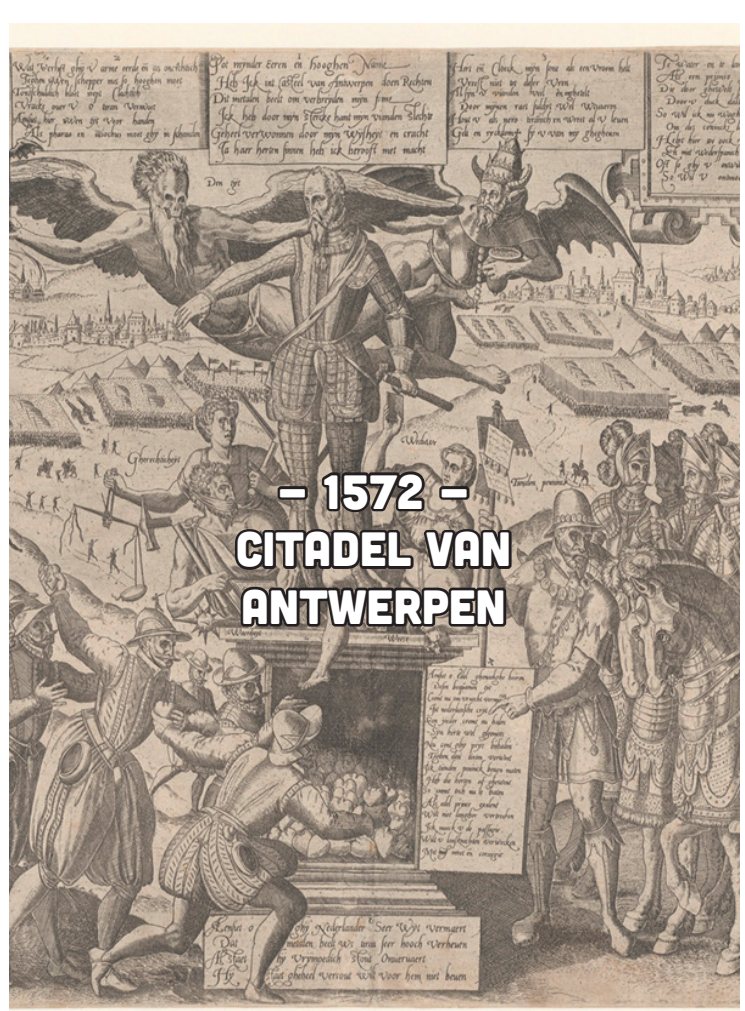
Gott wolt all Ding zu  
 Dem Windurfigen h  
 Doud dem g'rechten h  
 D'af menschu wolt vor  
 D'zeit ist der bester frid  
 D'ewil ingewis ist



- 1571 -  
CITADEL VAN  
ANTWERPEN

FERNANDO ALVARES  
 A TOLEDO ALBE DVC.  
 PHILIPPI HISP. APVD  
 BELGAS PRÆEC. QVOD  
 EXTINGTA SEDIT RE-  
 BELLIC. PVLSIS RELIG.  
 PROCVR. IN STIT. CVL-  
 TA PROVINC. PACEM  
 FIRMAR. REGIS OPTIMI  
 MINISTRO FIDELISS.  
 POSITVM.

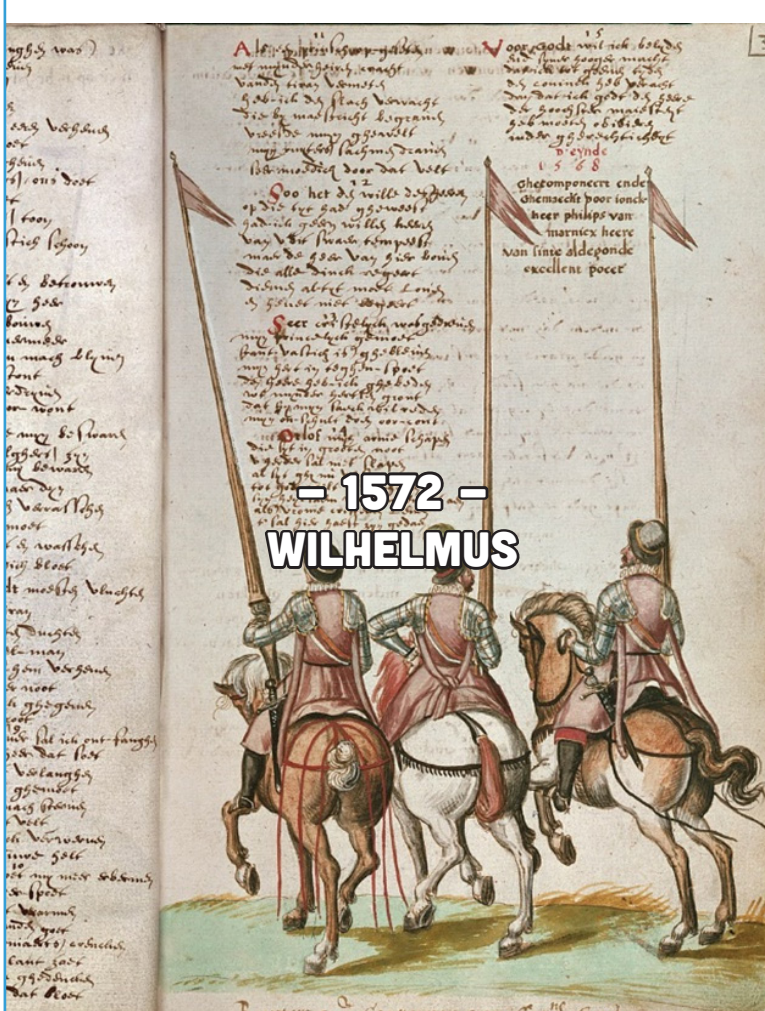
AAE XIKAKOS HAZ  
 DEO PATRVM  
 NOSTRVM  
 PIETAS



- 1572 -  
CITADEL VAN  
ANTWERPEN

De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'

De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 De v'rijheit g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'



- 1572 -  
WILHELMUS

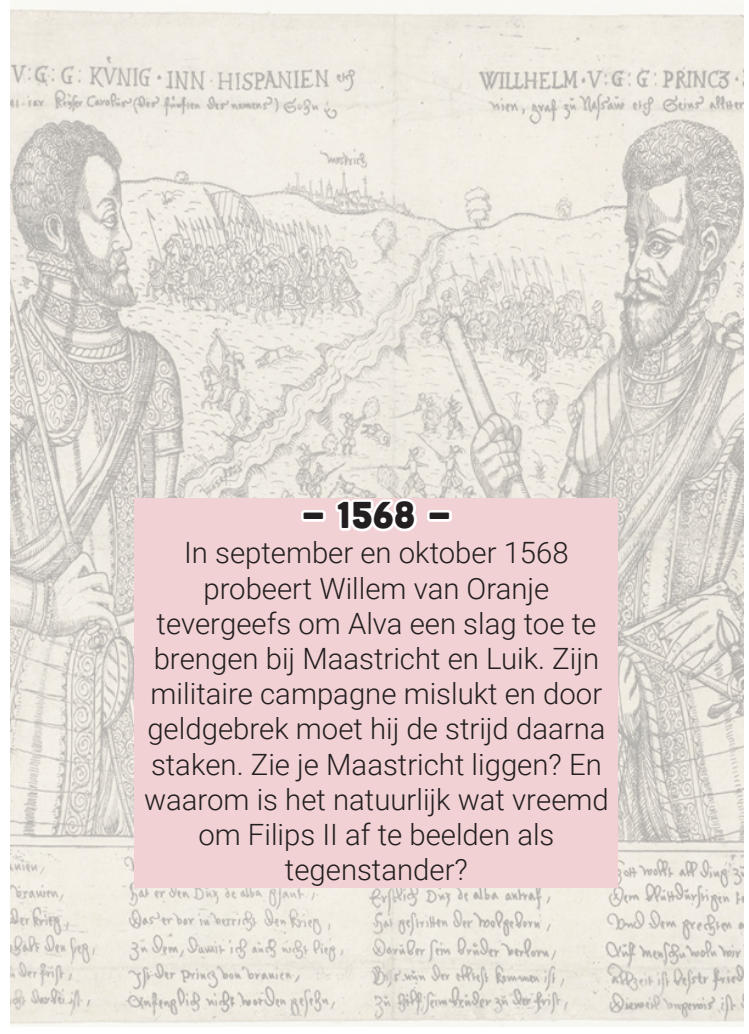
Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'

Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'  
 Alse g'lyc' v'ant' v'ant' in v'ant' v'ant'



**- 1571 -**

In 1568 was wat Alva betreft de rust in Antwerpen hersteld en de Spanjaarden bouwen er een versterking (citadel) om de stad blijvend onder controle te houden. Daar liet Alva in 1571 een vijf meter hoog bronzen standbeeld van zichzelf plaatsen. Zelfs Philips II vond dit toch te protserig: hij liet het standbeeld in 1574 weer verwijderen.



**- 1568 -**

In september en oktober 1568 probeert Willem van Oranje tevergeefs om Alva een slag toe te brengen bij Maastricht en Luik. Zijn militaire campagne mislukt en door geldgebrek moet hij de strijd daarna staken. Zie je Maastricht liggen? En waarom is het natuurlijk wat vreemd om Filips II af te beelden als tegenstander?



**- 1572 -**

Ergens tussen 1568 en 1572 komt het Wilhelmus tot stand. In het eerste couplet stelt Willem zich voor als afkomstig uit Nassau, prins van Oranje en trouwe dienaar van de Koning van Spanje. In het zesde couplet zegt hij de tirannie te willen verdrijven. Welke tirannie? En wat maakt dat van dit lied?



**- 1572 -**

In hun propaganda stelden de opstandelingen het standbeeld aan de kaak als een voorbeeld van hubris, zelfverheerlijking en idolatrie. In 1572 maakte Willem van Oranje er een toespeling op en verscheen in Amsterdam deze satirische prent.





**- 1555 -  
WILLEM VAN NASSAU  
PRINS VAN ORANJE**



**- 1548 -  
KAREL V**



**- 1555 -  
BRUSSEL**



**- 1560 -  
FILIPS II**



**- 1548 -**

Karel V was koning van Spanje, Duits keizer en landsheer van de Nederlanden.



**- 1555 -**

Willem was geboren in 1533 in Nassau, werd in 1544 prins van Oranje en is daarna opgevoed en opgeleid aan het hof van de landsheer Karel V in Brussel.



**- 1560 -**

Filips II volgt zijn vader op als landsheer van de Nederlanden in 1555 en als koning van Spanje in 1556. Hij regeert vanuit Spanje en geeft het bestuur in de Nederlanden in handen van een landvoogd(es).

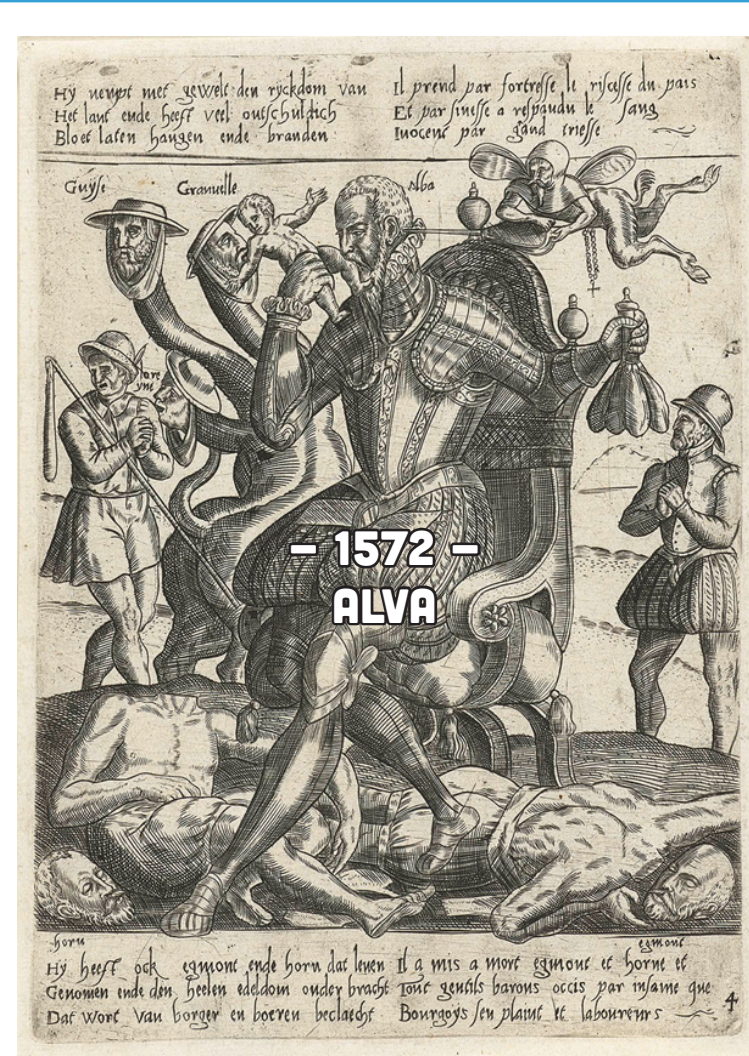


**- 1555 -**

Als Karel V in 1555 zijn macht als landsheer van de Nederlanden afstaat aan zijn zoon Philips II (rechts van hem) leunt hij op Willem van Oranje (links van hem). Op deze schoolplaat uit de 20ste eeuw wordt zo de vertrouwensband tussen Karel en Willem benadrukt, misschien iets overdreven, maar wel degelijk op historische gegevens gebaseerd.



**- 1572 -  
GEUZENPENNING**

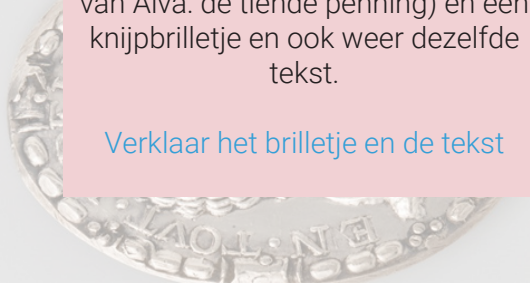




**- 1572 -**

Snel na de inname van Den Briel komt deze geuzenpenning in omloop. Op de voorzijde zie je een portret van Philips II en de tekst 'En tout fidelles au roy', op de keerzijde onder meer negen penningen (een verwijzing naar de gehate belasting van Alva: de tiende penning) en een knijpbrilletje en ook weer dezelfde tekst.

[Verklaar het brilletje en de tekst](#)



**- 1572 -**

Op 1 april 1572 nemen de Watergeuzen 'in naam van Oranje' Den Briel in. Alva is verrast, maar vastbesloten terug te slaan. Willem van Oranje is ook verrast, waarom? Op de voorgrond zie je Lumey, de leider van de Watergeuzen.

[Hoe komt hij op je over?](#)

*Frederic In Batavias, Brillogve Victa In Cet.*

*1572. 1. Apr.  
Willem spave van der march en Lumey d'Almaing.  
Eenlike aan d'hoofd der watergeuzen den briel heeft  
ingonnen; was een van Jan van der march, en margar.  
van wallenart, hier waer.*

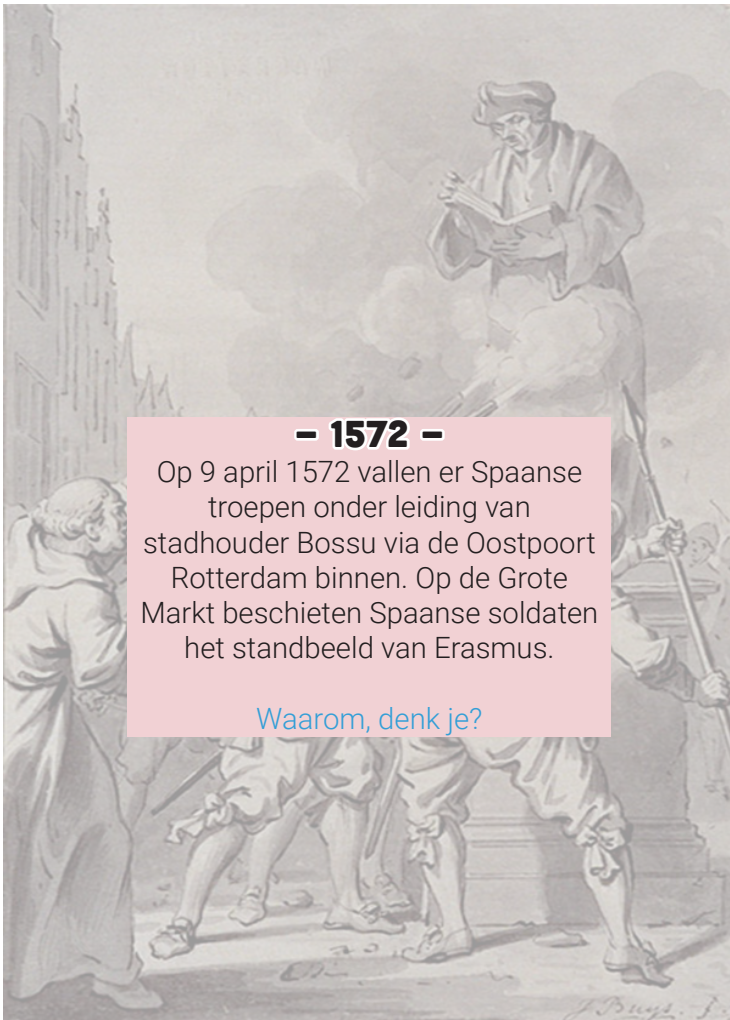


**- 1572 -**

De opstandelingen verspreiden een serie prenten over het bewind van Alva. Wie zit er op de stoel? Wie liggen aan zijn voeten? Waarom peuzelt hij een kind op? Wat is de betekenis van het rare vliegende wezentje dat in zijn oor blaast? Welke boodschap heeft deze prent? Zie je daarvoor nog meer bewijzen op de prent?

[Zie je daarvoor nog meer bewijzen op de prent?](#)

*Hy heeft ock eygmont ende horn dat leven il a mis a mort eygmont et horn et  
Genomen ende den heelen eeddom onderbracht tout gentils barons occis par infame que  
Dat wort van borger en boeren beclacht Bourgoys seu plainc et labouriers*



**- 1572 -**

Op 9 april 1572 vallen er Spaanse troepen onder leiding van stadhouder Bossu via de Oostpoort Rotterdam binnen. Op de Grote Markt beschieten Spaanse soldaten het standbeeld van Erasmus.

[Waarom, denk je?](#)



- 1572 -  
GORCUM



- 1572 -  
DORDRECHT



- 1572 -  
DORDRECHT



- 1572 -  
MILITAIRE  
CAMPAGNES



**- 1572 -**

Van 19 t/m 23 juli 1572 vindt in Dordrecht een illegale vergadering van de Staten van Holland plaats, met vertegenwoordigers van een aantal opstandige steden: Dordrecht, Alkmaar, Edam, Enkhuizen, Gorinchem, Gouda, Haarlem, Hoorn, Leiden, Medemblik, Monnickendam en Oudewater. Ook Lumey is aanwezig. Namens Willem van Oranje leidt Philips van Marnix van Sint-Aldegonde het overleg.



**- 1572 -**

Op 25 juni 1572 wordt Gorcum door de Watergeuzen ingenomen. Zij nemen 17 katholieke priesters gevangen, martelen hen en nemen hen mee naar Den Briel, waar zij door ophanging sterven.

Waarom dit geweld?



**- 1572 -**

In welke regio's zijn de opstandelingen actief?



**- 1572 -**

Op de Eerste Vrije Statenvergadering wordt besloten om Willem van Oranje te herbenoemen tot stadhouder van Holland en Zeeland, geld voor de strijd te leveren, Lumey onder het opperbevel van Willem van Oranje te plaatsen en tot vrijheid van godsdienst.

Waarom is de vergadering zelf en zijn ook de besluiten een uiting van opstand tegen het wettige gezag?



- 1572 -  
**SPAANSE STRAFEXPEDITIE**



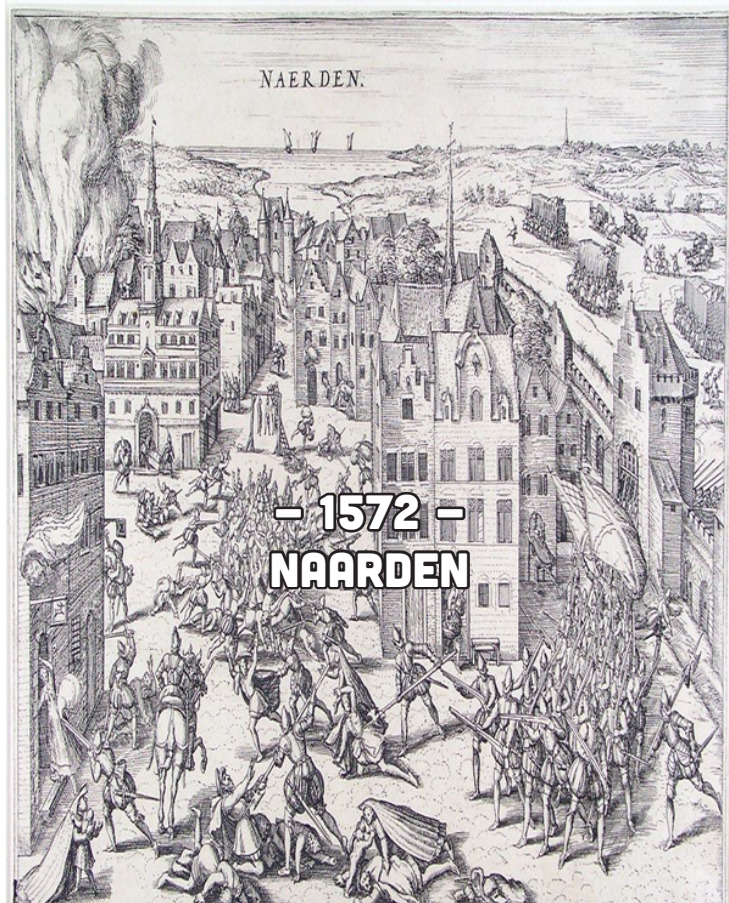
- 1572 -  
**ZUTPHEN**

**WREEDE MOORT TOT ZUTPHEN**

Zutphen besich met verdragen  
 Merkten niet de boose lagen  
 Van den Spangiaert vol bedroch  
 Tewelck veel lieden heuget noch  
 Als den Ysel was bevrooren  
 Wie vermach dit aen te hooren  
 Sonder weenen, wie sal niet  
 Schricken van dit swaar verdriet

Uytgetrocken naeckte lieden  
 Konden niet den Doot ontvlieden  
 Maer sy iogens onder ys  
 Man en vroulonck out en grys  
 Voor het vriendelyck ontfangen  
 Wert het ouerfshot gehangen  
 Staecken Boomen galgen velt  
 Toonden daer het Spaens gewelt

Don Frederic, Soon van van den Harrog Alba, d'afgevallene Steden in Over-Yssel, het Graaffschap Zutphen en daar omtrent, weder veroveret en in syn magt gekregen hebbende, regt in de Staat Zutphen, een overgrootte Moordery en alderhande onmenschelijke wreetsbeden aan oeffenende aldaar een straffe, die alle reden en maat te boven ging.



- 1572 -  
**NAARDEN**

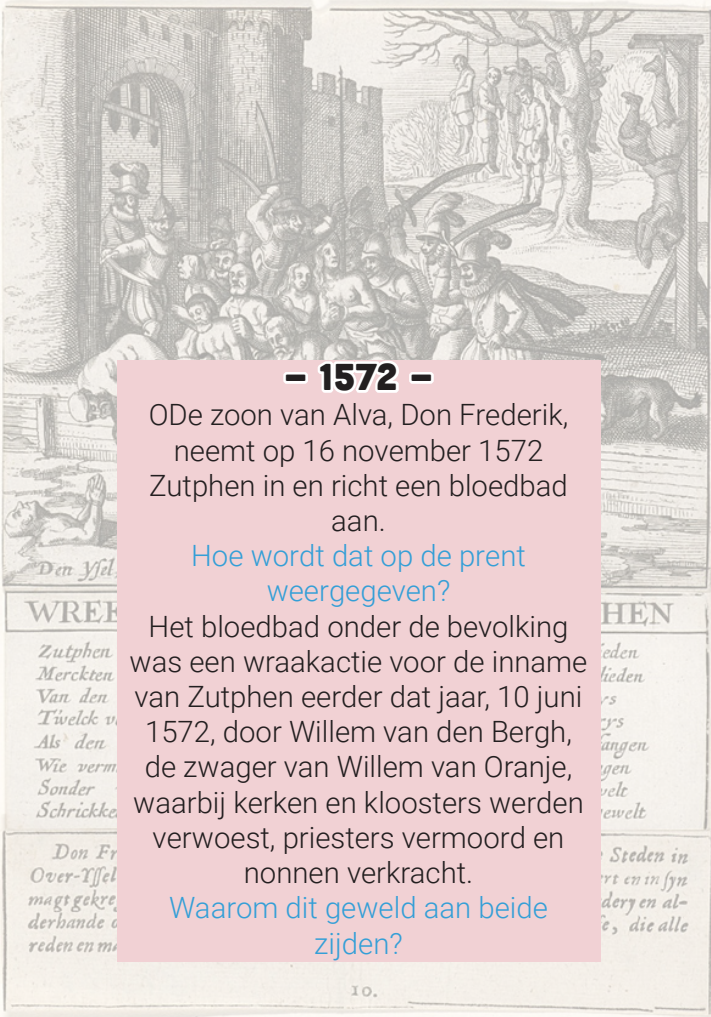


- 1572 -  
**HAARLEM**

**KENAU SIMON HASSELAERS,**  
 een Zedighe doch moedighe Heldinne van treffelijcken huysse binnen Haarlem, out 46 jaren, die int belegg 1572, als Kapitein met bus, spies en geweer, drie hondert Vrouwen, tegen de Spagniaerts opvoerde.

Es ist kein großer wunder geschehen,  
 Das den die Spangier hier begheben.  
 In einer Statt Naarden genaunt  
 Gingen im redten Helant  
 Da die Burger sich hant erheben  
 In erbiten ir gut und liben  
 Nach plünderung aber vter Staat  
 Man vter nat verschouet hatt  
 Dan ir acker man ond heid  
 Werlois auf den maer verjamet liid  
 Da sie almanentlich getoet  
 Mit groffen samen, elend ond naid  
 Dennach die Staat mit siner vordere  
 Wider alle freys erlangt ond treit  
 Drum die Hollender gar behert  
 Haben eroungt ond Spanner freit.

A. D. M. D. LXXII. XXX. Naard.



**- 1572 -**

De zoon van Alva, Don Frederik, neemt op 16 november 1572 Zutphen in en richt een bloedbad aan.

Hoe wordt dat op de prent weergegeven?

Het bloedbad onder de bevolking was een wraakactie voor de inname van Zutphen eerder dat jaar, 10 juni 1572, door Willem van den Bergh, de zwager van Willem van Oranje, waarbij kerken en kloosters werden verwoest, priesters vermoord en nonnen verkracht.

Waarom dit geweld aan beide zijden?



**- 1572 -**

In de zomer van 1572 lanceert Willem van Oranje een gewaagd aanvalsplan, waarbij hij onder meer steunt op de troepen van de Franse Hugenoten. Als belangrijke leiders van de Hugenoten tijdens de Batholomeusnacht op 23 en 24 augustus door de Franse koning worden uitgeschakeld valt dit plan in duigen en rukken de Spaanse troepen vanuit Mons op.



**- 1572 -**

Op 3 december 1572 begint de belegering van de stad Haarlem door de Spanjaarden. Uiteindelijk moet de stad zich na negen maanden overgeven door een gebrek aan voedsel voor de 25.000 inwoners. Kenau Simonsz Hasselaer maakt zich bijzonder verdienstelijk bij de reparatie van de stadswallen die door Spaans kanonvuur waren beschadigd. Later wordt zij een legende, en wordt zij zelfs aanvoerder van leger van 300 vrouwen.

**KENAU SIMON HASSELAERS,**  
een Zedighe doch moedighe Heldinne van treffelycken huysse binnen Haarlem, out 46 jaren, die int belagh 1572. als Kapitein met bus, spies en geweer, drie hondert Vrouwen, tegen de Spagniaerts opvoerde.



**- 1572 -**

Naarden wordt omsingeld door Spaanse troepen. Het stadsbestuur geeft zich over onder voorwaarde dat de bevolking zal worden gespaard. Op 1 december voltrekt zich desondanks een enorme moord- en plunderpartij, waarbij bijna de gehele bevolking van Naarden gedood wordt. Tenslotte wordt de stad in brand gestoken.

Welke effect heeft het bericht van deze Spaanse furie in Naarden op de opstandige Hollandse en Zeeuwse steden?

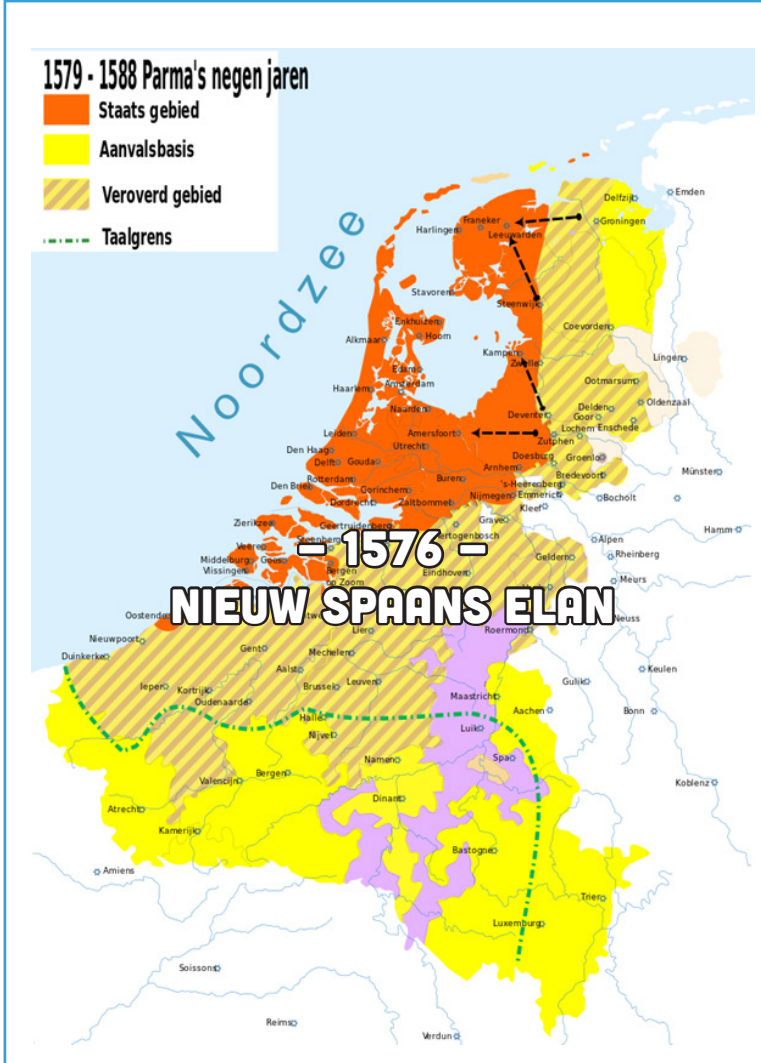
Es ist kein großer wunder gesehen,  
Dass den die Spanjer sie begehren,  
In einer Stadt Naerden gewant  
Gelogen im rechten Holland

Da die Burger sich hüten ergehen  
Es erlöset in gut und löben  
Nach plünderung aber irer Stadt  
Man irer nit verschonet hatt  
A! Du! M. D. LXXII. XXXX. Novemb.

Dan ire weder man end kind  
Werbis auf den maer verschont hat  
Da sie allmenschlich gebedt  
Mit greifen wamer, kind end nade

Demnach die Stadt mit frey verpriet  
Wider alle freys verding end treit  
Draumb die 20 volder jar befordet  
Haben erwoygt viel Spanjer krecht.





der Nederlandtscher beroerten:



**- 1573 -**

In 1573 wordt Alva als landvoogd vervangen door Requesens, die wel iets gematigder is, maar in hoofdlijnen het beleid van zijn voorganger voortzet. In maart 1576 overlijdt hij onverwacht.

Om Duc d'Albs wreedheyt groot, quam ick soet te versachten  
En Middelburg beleyt raeynd' ick te doen ontfet.  
Dan Zierick-Zee won ick, en hadden op mijn crachten:  
Maer muysterj en pest, my brachten in s'doots net.

DU



**- 1573 -**

Van 21 augustus t/m 8 oktober 1573 belegeren de Spanjaarden Alkmaar, maar nadat Willem van Oranje opdracht geeft om de dijken rond de stad door te steken geven zij het beleg op en wordt Alkmaar ontzet. Daarmee is Alkmaar de eerste stad die de een Spaanse belegering weet te weerstaan.

**1579 - 1588 Parma's negen jaren**

- Staats gebied
- Aanvalsbasis
- Veroverd gebied
- Taalgrens



**- 1576 -**

In 1576 doet de Staten-Generaal een vergeefse poging om voor de Nederlanden tot vrede te komen met de Pacificatie van Gent. Philips II stuurt een nieuwe landvoogd, de hertog van Parma, die vanuit de Zuidelijke Nederlanden een succesvolle militaire opmars begint. In 1585 verovert hij Antwerpen.

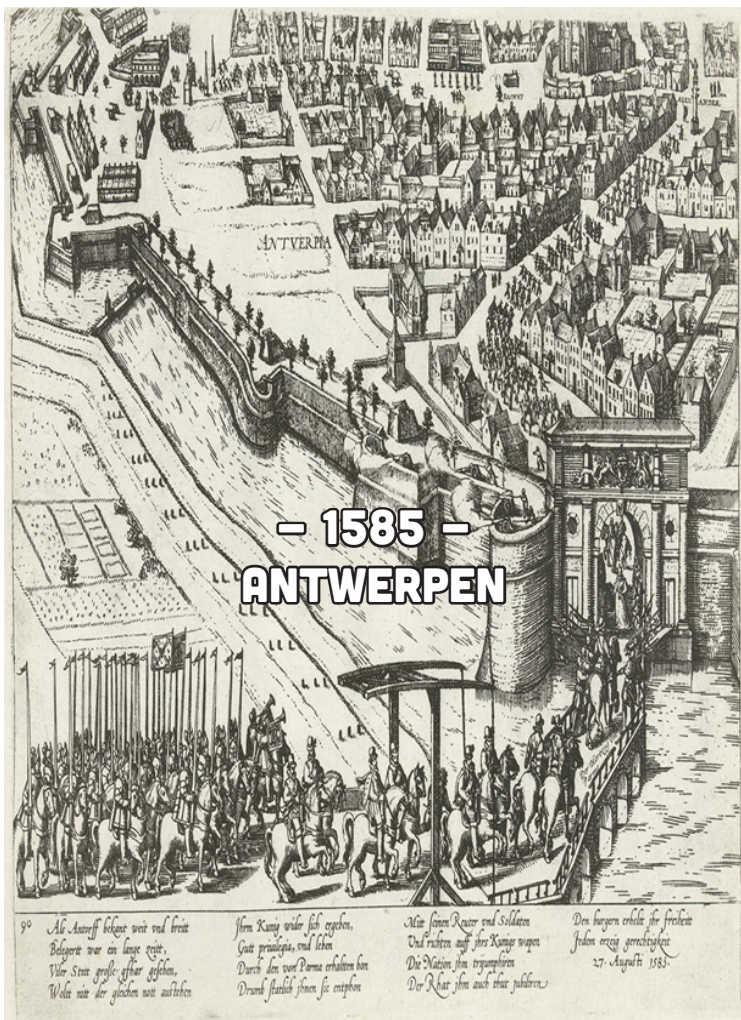


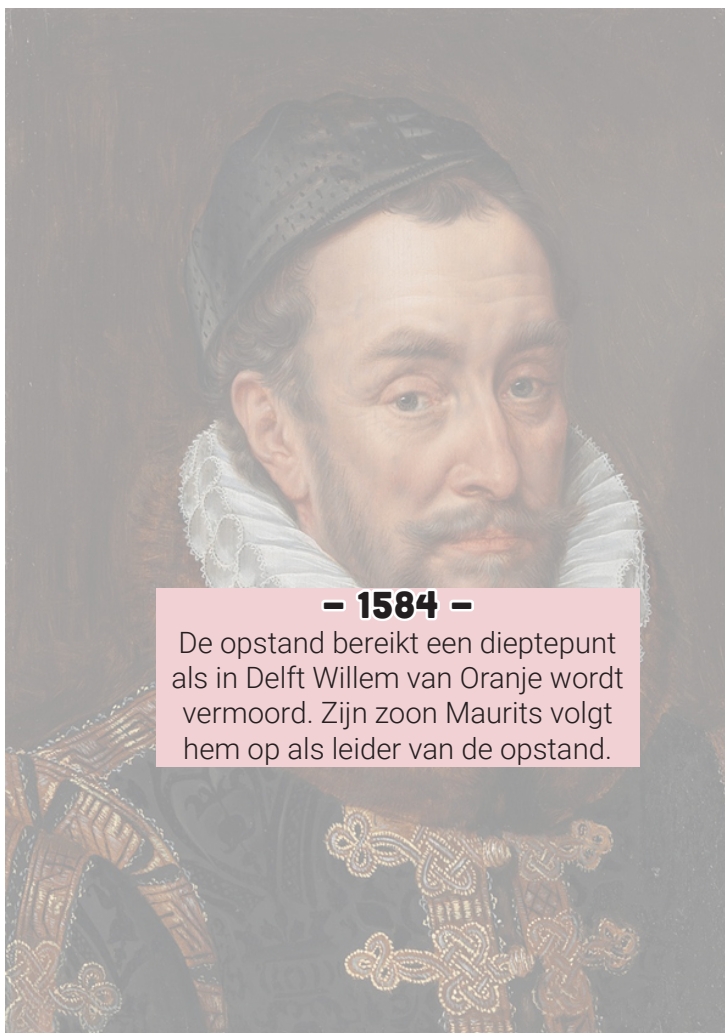
**- 1574 -**

Na een maandenlange belegering door de Spanjaarden wordt op 3 oktober 1574 Leiden ontzet door de Watergeuzen. Duizenden Leidenaren sterven door de honger of de pest. Op voorstel van Willem van Oranje wordt door de Staten van Holland als dank aan Leiden een universiteit gegeven.

**PLACCAERT VANDE**  
**STATEN GENERAEL VANDE**  
 ghevnierde Nederlanden, Bijden vvelcken, mits  
 den redenen in't langhe in't selfde begrepen, men  
 verclaert den Coninck van Spaegniën vervallen  
 vande Ouerheit en heerschappijē van dese voorf.  
 Nederlanden : ende verbiet sijnen naem ende ze-  
 gel inde selue Landen meer te gebruycken, &c.

**D**e Staten generael vande ghe-  
 vnierde Nederlanden / Allen den ghe-  
 nen die dese teghenwoordige sullen sien  
 ofte hoozen lesen / saluyt. Also een pege-  
 lick kennelick is / dat een Prince vande  
 Lande van Gode ghestelt is hooft ouer sijne onderla-  
 ten / om de selue te bewaren en beschermen van alle on-  
 ghelijck / ouerlast en ghewelt / ghelijck een Herder tot  
 bewaernisse van sijn - **- 1581 -**  
**PLAKKAAT VAN**  
**VERLATINGE**  
 niet en zijn van Gode gheschapen tot behoef vanden  
 Prince / om h - **- 1581 -**  
 delic oft onghedelic / recht oft onrecht is / onderdanich  
 te wesen / en als **- 1581 -**  
 d'onderlaten wils / dat d'onderlaten ghegeen Prince  
 en is / om de selue met recht en redene te regeeren / ende  
 hooz te staen / en lief te hebben als een vader sijne kin-  
 deren / en een herder sijne schapen / die sijn lijf en leuen  
 sett om de selue te bewaren. En so wanneer hy sulchis  
 niet en doet / maer in stede van sijne onderlaten te be-  
 schermen / de selue soect te verdrucken / t'ouerlasten / heu-  
 re oude vryheit / priuilegien / en oude hercomen te bene-  
 men / en heur te gebiedē ende gebruycken als slauen /  
 Al ij moet





**- 1584 -**

De opstand bereikt een dieptepunt als in Delft Willem van Oranje wordt vermoord. Zijn zoon Maurits volgt hem op als leider van de opstand.



**- 1581 -**

Het mislukken van de Pacificatie van Gent en de opmars van Parma leiden tot de aaneensluiting van de Noordelijke gewesten in de Unie van Utrecht in 1579. Willem van Oranje wordt vogelvrij verklaard (1580) en de Unie van Utrecht zet Filips II af als landsheer: het Plakkaat van Verlatinge.



**- 1594 -**

In 1588 stopt de opmars van Parma. De Staten-Generaal nemen de hoogste macht op zich: de Republiek der Nederlanden ontstaat. In de tien jaar erna weet prins Maurits met een door hem gedisciplineerd leger een groot deel van het grondgebied van de Noordelijke Nederlanden veilig te stellen, zoals bij de inname van Coevorden in 1594.



**- 1585 -**

In 1585 verovert de hertog van Parma Antwerpen, op 27 augustus houdt hij zijn feestelijke intocht. Als gevolg daarvan sluiten de Watergeuzen de monding van de Schelde af en wordt de Antwerpse haven onbereikbaar. Veel kooplieden verplaatsen hun activiteiten naar Amsterdam.

*MAURITIUS totius palmarum subduxerat hosti, Attamen, is bello superatus, fortiter Urbes*  
*Obsequio est ausus premere at relinquere cogit*  
*Has PRINCEPS, solvens dura obfatione Coovardam.*

*90 Als Antwerff behoren was veel brant  
 Bodevort was en lange tijt,  
 Wie Sem grote offer gheben,  
 Welc was der ginchten was wilschen*  
*Jim Koning wilde sijn gheben,  
 Gue pringis, val leben  
 Durch den von Parma wilschen ben  
 Dronck stutlich jenen sijn ontghen*  
*Alte Jansen Koning end Sildan  
 Val riken aff jine Koning wagen  
 Die Staten jine vrygheden  
 Die Koning jine auch ende juldren*  
*Den heeren ordel der freiden  
 Jden orde gendelicheit  
 27 Augusti 1585.*



- 1557 -  
BUREN



- 1568 -  
LEUVEN



**- 1568 -**

In 1568 wordt Philips Willem, die toen student was aan de universiteit van Leuven, gevangen genomen en naar Spanje gevoerd. Hij diende als gijzelaar in Spaanse handen en zou zijn vader Willem van Oranje nooit meer terugzien. Wel erfde hij na 1584 de titel prins van Oranje.



**- 1557 -**

In 1551 trouwt Willem van Oranje met Anna van Egmond, gravin van Buren. Uit hun huwelijk worden drie kinderen geboren: Maria (overleden in 1554), Filips Willem en Maria (geboren in 1556). Hier zien we hen verbeeld.